

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Veroniky Juříčkové a soudců Štěpána Výborného a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **PERFECT INVEST, a.s.**, sídlem Karlovo náměstí 34/28, Třebíč, zastoupená JUDr. Martinem Bohuslavem, advokátem, sídlem Italská 2581/67, Praha 2, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 4. 2021, č. j. 15235/21/5200-11431-711360, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 3. 2026, č. j. 29 Af 44/2021 - 245,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Finanční úřad pro Kraj Vysočina (dále též „správce daně“) zahájil dne 15. 5. 2017 u žalobkyně daňovou kontrolu daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2013, 2014 a 2015. Předmětem kontroly byla (mimo jiné) daňová (ne)uznatelnost

nákladových úroků z emitovaných dluhopisů, nákladových úroků z úvěrové smlouvy ze dne 4. 6. 2012 a nákladových úroků vyplývajících ze smlouvy ze dne 5. 1. 2015.

[2] Žalobkyně jako daňově uznatelné náklady uplatnila mimo jiné úroky vyplývající ze smlouvy o úvěru ze dne 4. 6. 2012 uzavřené mezi ní a společností AGRO 2000 - uzavřený investiční fond a.s. (dále jen „AGRO 2000 - UIF“). Úvěr ve výši 360 mil. Kč poskytnutý od společnosti AGRO 2000 - UIF žalobkyně dle svých tvrzení použila na vyrovnaní závazku vůči společnosti IPB Invest, a.s. (dále jen „IPB Invest“) ve výši 96 802 964 Kč a částku ve výši 102 251 036 Kč žalobkyně poskytla této společnosti k využití k její ekonomické činnosti. Částku 160 mil. Kč pak žalobkyně poukázala na účet Ing. B. jakožto splacení úvěrů, které jí Ing. B. poskytl v letech 2009, 2010 a 2011.

[3] Dodatečnými platebními výměry na daň z příjmů právnických osob ze dne 14. 10. 2019 správce daně doměřil žalobkyni za zdaňovací období roku 2013 daň z příjmů právnických osob vyšší o částku 12 503 520 Kč (a penále ve výši 2 500 704 Kč), za zdaňovací roku 2014 daň z příjmů právnických osob vyšší o částku 11 722 050 Kč (a penále ve výši 2 344 410 Kč) a za zdaňovací období roku 2015 daň z příjmů právnických osob vyšší o částku 12 576 860 Kč (a penále ve výši 2 515 372 Kč).

[4] Správce daně shledal, že žalobkyně zaúčtováním nákladových úroků plynoucích z emise dluhopisů sice formálně naplnila § 24 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, avšak současně bylo prokázáno, že se jednalo o neekonomické jednání stěžovatelky a o účelovou transakci, která postrádá racionální efekt. Jednotlivé úkony žalobkyně správce daně hodnotil jako zneužití práva. Žalobkyně rovněž nevyvrátila pochybnosti správce daně, že finanční prostředky přijaté od společnosti AGRO 2000 - UIF na základě smlouvy o úvěru ze dne 4. 6. 2012 měla k dispozici a využila je ke své ekonomické činnosti. Správce daně proto vyloučil z daňově uznatelných nákladů i úroky z tohoto úvěru, a to pro porušení § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů.

[5] Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil dodatečné platební výměry.

[6] Žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 3. 2023, č. j. 29 Af 44/2021 - 144. Krajský soud ve shodě se žalovaným shledal, že emise dluhopisů postrádala logické racionální vysvětlení, a konstatoval naplnění subjektivní i objektivní stránky zneužití práva. Žalobkyně podle krajského soudu rovněž neprokázala, že přijetím úvěru od společnosti AGRO 2000 - UIF došlo skutečně k refinancování původních úvěrů poskytnutých Ing. B. a společností IPB Invest.

[7] Rozsudek krajského soudu ze dne 28. 3. 2023 zrušil Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalobkyně rozsudkem ze dne 18. 9. 2025, č. j. 8 Afs 79/2023 - 150; současně věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud aproboval závěr krajského soudu, že žalovaný ve vztahu ke korunovým dluhopisům prokázal zneužití práva. Rozsudek krajského soudu ovšem shledal nepřezkoumatelným v části týkající úroků z úvěru ze dne 4. 6. 2012 jako daňově uznatelných nákladů. Krajský soud se nevyjádřil k přípustnosti tohoto žalobního bodu a věcně jej vypořádal nedostatečně.

pokračování

[8] Po vrácení věci krajský soud nyní napadeným rozsudkem žalobu opět zamítl. Krajský soud setrval na závěrech ohledně korunových dluhopisů, které potvrdil Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku.

[9] Námitky týkající se úvěrového financování považoval krajský soud za přípustné, neboť žalobkyně v žalobě dostatečným způsobem tvrdila, proč shledává napadené rozhodnutí v rozporu s právními předpisy i v části, která se týkala daňové uznatelnosti úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF.

[10] Krajský soud neuvěřil tvrzení žalobkyně, že cílem přijetí úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF bylo refinancování původních úvěrů. Touto finanční operací došlo k pouhému „protočení“ finančních prostředků a jediným reálným důsledkem tohoto procesu zůstalo daňové zvýhodnění žalobkyně a Ing. B.. Žalobkyně nevyvrátila pochybnosti daňových orgánů o ekonomické opodstatněnosti úvěru, ani další nestandardní okolnosti plynoucí z provázanosti jednotlivých subjektů zúčastněných na transakcích, načasování finančních operací a nedostatku finančních prostředků na jednotlivých bankovních účtech. Správce daně i žalovaný proto dospěli ke správnému závěru, že žalobkyně neodstranila pochybnosti, že smlouva o úvěru se společností AGRO 2000 – UIF představovala fiktivní závazek, který právně neexistoval.

[11] K námitce, že daňové orgány uznaly úroky z úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF za daňově uznatelné v řízeních týkajících se zdaňovacích období let 2017 a 2018, krajský soud uvedl, že žalobkyně v soudním řízení dosud nenamítla porušení zásady legitimního očekávání žalovaným. Tato argumentace představuje samostatný žalobní bod, který žalobkyně neuplatnila ve lhůtě pro podání žaloby dle § 72 odst. 1 a 4 s. ř. s., a proto tuto námitku shledal nepřipustnou. Krajský soud navíc podotkl, že při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[12] Proti rozsudku krajského soudu podává žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost. Stěžovatelka uvádí, že brojí toliko proti závěrům krajského soudu týkajícím se úvěrového financování od společnosti AGRO 2000 – UIF.

[13] Stěžovatelka namítá, že se krajský soud nevypořádal s argumentací ohledně ekonomické podstaty jejího podnikání. Model jejího podnikání je ze své podstaty závislý na cizích zdrojích financování; zisk realizuje z rozdílu mezi úrokovými výnosy z poskytnutých úvěrů a úrokovými náklady na získání financování. Ve sledovaných obdobích reálně poskytovala finanční prostředky klientům a generovala zdanitelné příjmy, přesto žalovaný vyloučil z daňově uznatelných nákladů více než 90 % nákladových úroků z finančních nástrojů, které financovaly její podnikatelskou činnost. Neměla-li by stěžovatelka prostředky na půjčování svým klientům, nemohla by generovat žádné příjmy ve formě výnosových úroků. Závěr krajského soudu je vnitřně rozporný, pokud

na jedné straně akceptuje existenci úvěrové činnosti stěžovatelky a zdanitelných výnosů z ní plynoucích, avšak současně zpochybňuje reálnost zdrojů financování této činnosti. Je nepřijatelné, aby žalovaný, resp. správce daně zpětně hodnotil, zda stěžovatelka potřebovala či nepotřebovala externí financování či měla využít jiné zdroje financování, a nahrazoval tak její podnikatelské rozhodnutí vlastním hodnocením.

[14] Krajský soud v napadeném rozsudku podle stěžovatelky nesprávně aproboval závěr žalovaného, že nezískala prostřednictvím úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF reálné finanční prostředky. Tato úvaha je založena na nesprávném pochopení ekonomické podstaty refinancování a na izolovaném hodnocení jednotlivých transakcí bez zohlednění jejich právního a hospodářského kontextu. Úvěr od společnosti AGRO 2000 – UIF sloužil k úhradě dřívějších závazků stěžovatelky, které financovaly úvěrové portfolio klientů, a následně bylo toto financování restrukturalizováno. Ekonomický smysl těchto operací spočíval v nahrazení jednoho zdroje financování jiným, nepředstavoval tedy fiktivní závazek, jak dovozuje krajský soud. Stěžovatelka ani Ing. B. nezískali refinancováním původních zdrojů financování žádnou daňovou výhodu. Úroky z původních zdrojů financování navíc byly daňově uznatelnými náklady, tudíž daňově uznatelný úrok z úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF není žádnou daňovou výhodou, na kterou by stěžovatelka dříve nedosáhla.

[15] Podle stěžovatelky krajský soud nesprávně vyhodnotil rozsah jejího důkazního břemene a její procesní součinnost v daňovém řízení, přiřkl-li jí k tíži, že nepředložila požadované podklady (účetnictví za rok 2012). Správce daně sice vydal v průběhu daňové kontroly dvě výzvy k prokázání skutečností, ty však byly formulovány velmi obecně, pokud jde o dokumenty, které měla stěžovatelka správci daně předložit. Požadavek na předložení účetnictví za rok 2012 byl správcem daně vznesen až neformálně e-mailem bez jakéhokoli odůvodnění, na které stěžovatelka reagovala také neformálně, protože nelze dovodit, že odmítla účetnictví za rok 2012 předložit. Správce daně na podání stěžovatelky nijak nereagoval a své požadavky nekonkretizoval. Za této situace nebylo objektivně možné, aby stěžovatelka dovodila, že správce daně požaduje předložení účetnictví za rok 2012.

[16] Krajský soud pochybil, odmítl-li se zabývat stěžovatelčinou námitkou, že žalovaný stejný úvěr od společnosti AGRO 2000 – UIF vyhodnotil jako ekonomicky opodstatněný a úroky z úvěru uznal jako daňově uznatelné za zdaňovací období roku 2017 v rozhodnutí ze dne 18. 9. 2023, č. j. 30911/23/5200-11431-711360. Toto rozhodnutí bylo vydáno až 18. 9. 2023, takže skutečnosti v něm uvedené nemohly být stěžovateli známy v době podání žaloby a nemohly být uplatněny ve lhůtě pro podání žaloby. Stěžovatelka nadto argumentaci rozhodnutím žalovaného ve věci daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2017 neuplatnila samostatně, ale v návaznosti na vady dokazování. Argumentace žalovaného a krajského soudu vede k formalistickému závěru, který rozděluje jednu ekonomickou transakci na izolované části a každou z nich posuzuje odlišně, přestože je v rozporu s jakoukoliv ekonomickou logikou, aby stejný úvěr byl v případě daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období 2013 až 2015 fiktivním závazkem, resp. umělou transakcí, zatímco v případě daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období 2017 jej správce daně shledal za zcela reálný a ekonomicky opodstatněný. Postup žalovaného odporuje požadavku jednotnosti a předvídatelnosti rozhodování správních orgánů.

pokračování

[17] Stěžovatelka shrnuje, že krajský soud pochybil, aproboval-li závěr žalovaného, že sporované nákladové úroky nesplnily podmínky § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Stěžovatelka opakuje, že úroky z úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF byly hrazeny za účelem udržení zdrojů financování, které byly použity k poskytování úvěrů generujících zdanitelné výnosy. Je tedy dána přímá vazba mezi nákladem a výnosem. Krajský soud nesprávně směšuje otázku splnění podmínek § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů s institutem zneužití práva.

[18] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že stěžovatelka v žalobě neuplatnila žalobní bod, který by napadl závěr daňových orgánů o daňové neuznatelnosti úroků z úvěrového financování od společnosti AGRO 2000 – UIF z důvodu, že se nejedná o náklad na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů podle § 24 odst. 1 ZDP. Krajský soud proto neměl tuto otázku věcně posuzovat.

[19] Žalovaný dále podotýká, že stěžovatelka neprokázala, že finanční prostředky ve výši 360 mil. Kč, které jí byly připsány na účet od společnosti AGRO 2000 – UIF na základě smlouvy o úvěru ze dne 4. 6. 2012, pocházejí z cizích zdrojů. Neprokázala ani, že se jedná o finanční prostředky, které využila ke své ekonomické činnosti, tzn. na financování svých podnikatelských aktivit a že díky těmto finančním prostředkům dosáhla konkrétních zdanitelných příjmů. Neprokázala, že přijetím úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF došlo skutečně k refinancování původních úvěrů od Ing. B. a společnosti IPB Invest, a.s. Proto byly z daňově účinných nákladů stěžovatelky v letech 2013 až 2015 vyloučeny úroky ze sporného úvěru pro porušení § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Stěžovatelka navíc ani neprokázala, jaká byla výše tvrzených závazků vůči společnosti IPB Invest, a.s. a Ing. B. (ke dni 14. 6. 2012) a jejich podmínek, včetně úrokové sazby a jejich splatnosti.

[20] Žalovaný setrvává na názoru, že stěžovatelka byla povinna vyvrátit důvodné pochybnosti správce daně, což neučinila. Stěžovatelka nepředložila správci daně relevantní důkazy, kterými by prokázala stav závazků ke dni 14. 6. 2012. Neprokázala proto, že finanční prostředky ve výši 360 mil. Kč skutečně představovaly finanční prostředky, které využila ke své ekonomické činnosti, tzn. na financování svých podnikatelských aktivit a že díky těmto finančním prostředkům dosáhla konkrétních zdanitelných příjmů.

[21] Námitku rozdílného daňového posouzení stejného úvěru krajský soud podle žalovaného správně odmítl jako opožděnou. V odkazované věci navíc nebyl dán stejný skutkový stav, neboť stěžovatelka v následném daňovém řízení doložila účetnictví za rok 2012.

[22] V replice k vyjádření žalovaného stěžovatelka uvádí, že nyní přezkoumávané námitky uplatnila již v žalobě. Stěžovatelka opakuje, že úvěr od společnosti AGRO 2000 – UIF představoval zdroj financování její podnikatelské činnosti, sloužil k refinancování původních zdrojů financování používaných k poskytování úvěrů klientům a úroky z tohoto financování splňovaly podmínky § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Žalovaný ve svém vyjádření chybně přenáší skutkové a právní závěry týkající se dluhopisové struktury na otázku úvěrového financování. Daňová uznatelnost úroků z úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF nebyla v předchozím kasačním řízení meritorně vyřešena. Stěžovatelka setrvává na názoru, že v průběhu daňového řízení vyvíjela patřičnou součinnost a usilovala

o vyjasnění toho, jaké konkrétní skutečnosti má prokázat. Shodně s kasační stížností poukazuje na odlišné posouzení téhož úvěru za zdaňovací období roku 2017. Úvěr od společnosti AGRO 2000 – UIF nelze jednou hodnotit jako reálný zdroj financování a podruhé jako fiktivní závazek.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[23] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 s. ř. s.

[24] Kasační stížnost není důvodná.

[25] Nejvyšší správní soud úvodem rekapituluje, že daňové orgány seznaly více důvodů pro doměření daně z příjmů právnických osob stěžovatelce. Prvním bylo zjištění, že uplatněním daňových nákladů ve formě úroků z emitovaných dluhopisů za zdaňovací období roku 2013, 2014 a 2015 došlo ke zneužití práva (včetně úroků, které žalobkyni vznikly na základě smlouvy ze dne 5. 1. 2015). Druhým důvodem bylo, že stěžovatelka věrohodným způsobem neprokázala, že prostředky ve výši 360 mil. Kč, které jí byly připsány na účet od společnosti AGRO 2000 – UIF, pocházejí z cizích zdrojů a že se jednalo o finanční prostředky, které stěžovatelka využila ke své ekonomické činnosti. Daňové orgány tedy dospěly k samostatným zjištěním týkajícím se dluhopisů a úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF, jakkoli krajský soud správně upozornil, že všechny otázky je třeba hodnotit v kontextu všech skutkových zjištění daňových orgánů.

[26] Stěžovatelka v nyní podané kasační stížnosti sporuje závěry krajského soudu ohledně odepření daňové uznatelnosti úroků z úvěrového financování. Ve vztahu k této otázce Nejvyšší správní soud zrušil předchozí rozsudek krajského soudu pro nepřezkoumatelnost, aniž by kasační námitky jakkoli věcně posoudil. Kasační stížnost proto není nepřípustná podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

[27] Nejvyšší správní soud dále neshledal, že by krajský soud přezkoumal nepřípustný (pozdě uplatněný) žalobní bod, jak tvrdí žalovaný. Krajský soud konkrétně rozvedl (bod 69 napadeného rozsudku), že stěžovatelka v žalobě dostatečným způsobem tvrdila, proč shledává napadené rozhodnutí v rozporu s právními předpisy i v části, která se týkala daňové uznatelnosti úroků z úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF. Krajský soud přílehlavě citoval dotčené pasáže žaloby. Nejvyšší správní soud s vyslovenými závěry souhlasí a v podrobnostech na ně odkazuje. Uplatnila-li stěžovatelka sporovaný žalobní bod ve lhůtě pro podání žaloby, bylo povinností krajského soudu se jím věcně zabývat, což učinil.

[28] Stěžovatelka v prvé řadě namítá, že krajský soud pominul ekonomickou podstatu jejího podnikání. Této námitce nemůže Nejvyšší správní soud přisvědčit.

[29] Podstatou sporu je, zda prostředky ve výši 360 mil. Kč z úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF stěžovatelka vynaložila za účelem dosažení, zajištění a udržení zdanitelných

pokračování

příjmů dle § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Pro posouzení této otázky není klíčová ekonomická podstata stěžovatelčina podnikání, kterou žalovaný ani krajský soud nezpochybnil, nýbrž konkrétní okolnosti sporovaných finančních toků.

[30] Ze zjištění daňových orgánů, které stěžovatelka konkrétně nevyvrací, vyplynulo, že společnost AGRO 2000 – UIF, která měla dne 14. 6. 2012 poskytnout stěžovatelce na základě smlouvy ze dne 4. 6. 2012 úvěr ve výši 360 mil. Kč, disponovala k tomuto dni pouze částkou ve výši 54 mil. Kč. Uvedená částka se na bankovních účtech zainteresovaných subjektů (stěžovatelky, společností AGRO 2000 – UIF, IPB Invest a Ing. B.) dne 14. 6. 2021 několikrát „protočila“, jak podrobně popsal žalovaný v bodu 107 žalobou napadeného rozhodnutí. Sporovaná částka takto byla opakovaně připsána ze strany AGRO 2000 – UIF na bankovní účet stěžovatelky, která ji odeslala na účet IPB Invest, a.s. či Ing. B., aby se po provedených transakcích vždy vrátila zpět na účet společnosti AGRO 2000 – UIF. Z tohoto sledu peněžních operací vyplývá, že ačkoli byla v souhrnu připsána ve prospěch stěžovatelky platba od společnosti AGRO 2000 – UIF ve výši 360 mil. Kč, stěžovatelka finanční prostředky v této výši ve skutečnosti nezískala. Stěžovatelka tedy neprokázala, že tato částka fakticky pochází z cizích zdrojů (od společnosti AGRO 2000 – UIF) a že ji reálně využila ke své podnikatelské činnosti, tj. na financování svých podnikatelských aktivit, díky kterým dosáhla konkrétních zdanitelných příjmů. Krajský soud proto v napadeném rozsudku důvodně shledal, že stěžovatelka neodstranila pochybnosti, že smlouva o úvěru se společností AGRO 2000 – UIF představovala toliko fiktivní závazek, který právně neexistoval, takže neprokázala, že přijetím úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF došlo k faktickému refinancování původních úvěrů (od Ing. B. a společnosti IPB Invest). Stěžovatelka navíc neprokázala, jaká byla ke dni 14. 6. 2012 výše tvrzených závazků vůči společnosti IPB Invest, a.s. a Ing. B., včetně úrokové sazby a jejich splatnosti.

[31] Krajský soud ani daňové orgány nezpochybnily, že model stěžovatelčina podnikání je ze své podstaty závislý na cizích zdrojích financování, stejně jako skutečnost, že ve sledovaných obdobích reálně poskytovala finanční prostředky klientům a generovala zdanitelné příjmy. Uvedené ovšem nevyvrací závěr, že stěžovatelka neprokázala faktické přijetí finančních prostředků od společnosti AGRO 2000 – UIF tak, aby díky tomuto úvěru dosáhla konkrétních zdanitelných příjmů. Úroky plynoucí ze smlouvy o úvěru ze dne 4. 6. 2012 proto správce daně důvodně vyloučil z daňově účinných nákladů pro porušení § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Tvrdí-li stěžovatelka, že pokud by neměla prostředky na půjčování svým klientům, nemohla by generovat žádné příjmy ve formě výnosových úroků, nevyvrací tím klíčový závěr o fiktivnosti uskutečněných peněžních transakcí, které jí ve své podstatě žádný finanční přínos nepřinesly. Podstata její ekonomické činnosti nemohla toto rozhodující zjištění překonat, a proto krajský soud nebyl povinen podrobně rozebírat ekonomický model stěžovatelčina podnikání. Závěr krajského soudu není vnitřně rozporný, jak tvrdí stěžovatelka, nýbrž reflektuje konkrétní okolnosti projednávané věci.

[32] K námitce, že žalovaný nemůže zpětně hodnotit, zda stěžovatelka potřebovala či nepotřebovala externí zdroje financování, Nejvyšší správní soud shodně uvádí, že daňové orgány ani krajský soud nic takového nečinily. Krajský soud své závěry vystavěl na posouzení problematických finančních toků a na neprokázání stavu stěžovatelčiných závazků ke dni 14. 6. 2012. Stěžovatelka tyto pochybnosti v průběhu daňového ani soudního řízení nevyvrátila, čímž neprokázala fakticitu a účelnost sporovaných

úvěrových toků. Nejvyšší správní soud připomíná, že již ve svém předchozím rozsudku v této věci uvedl, že ani stěžovatelkou předložená ekonomická analýza nemohla překonat závěry daňových orgánů ohledně zneužití práva ve vztahu k zahrnutí úroků z emitovaných dluhopisů do daňových nákladů, protože daňové orgány pečlivě popsaly, z jakých důvodů shledaly, že stěžovatelka emisí dluhopisů žádné nové finanční prostředky nezískala, resp. že emise dluhopisů postrádala ekonomický smysl. Stejně závěry platí také ve vztahu k uznatelnosti nákladů plynoucích z úroků z úvěrového financování, neboť ani ve vztahu k nim stěžovatelka neprokázala, že tímto způsobem fakticky získala nové finanční prostředky, které by využila ke své ekonomické činnosti. Ekonomický smysl těchto finančních operací na základě dosud zjištěných skutečností ve své podstatě absentoval.

[33] Stěžovatelka opakuje, že refinancování představuje standardní ekonomickou operaci s tím, že nový úvěr nahrazuje závazek původní. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře připustil, že úhrada závazku (úvěru) může být v obecné rovině postupem vedoucím k udržení a zajištění zdanitelných příjmů, protože daňový subjekt si tímto způsobem vytváří podmínky pro následné dosažení zdanitelných příjmů, tj. finanční prostředky vynakládá „v souvislosti“ se získáním zdanitelných příjmů. Daňově účinným nákladem v těchto případech může být také úrok z nového úvěrového financování (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2025, č. j. 6 Afs 294/2023 - 78). Uvedené však nic nemění na skutečnosti, že mezi vynaloženými výdaji (náklady) a podnikatelskou činností daňového subjektu musí existovat jasná vazba, přičemž neuznatelné jsou takové výdaje (náklady), které zřetelně neodpovídají ekonomicky racionálnímu (přiměřenému) chování, tj. nedávají z ekonomického hlediska smysl. Pokud se jedná o uzavřený systém, v němž se pouze přesouvají peníze od jednoho aktéra k druhému tak, aby vznikla iluze, že daňový subjekt získává nové finanční prostředky, nelze seznat daňovou uznatelnost nákladů. Tato situace nastala ve stěžovatelčině věci, v níž stěžovatelka nevyvrátila, že došlo pouze k „protočení“ finančního obnosu původně (a následně) vlastněného společností AGRO 2000 – UIF, aniž úvěrové financování od společnosti AGRO 2000 – UIF stěžovatelce fakticky přineslo finanční prostředky využitelné k jejímu podnikání, resp. k úhradě původních závazků.

[34] Nejvyšší správní soud v naposledy citovaném rozsudku konstatoval, že správci daně skutečně nepřísluší hodnotit podnikatelskou strategii daňových subjektů, nejedná-li se o situace absurdní či o obcházení zákona, které by však musel správce daně prokázat. Této povinnosti daňové orgány ve stěžovatelčině případě dostaly, neboť své pochybnosti stran fakticity uskutečněných peněžních plnění náležitě prokázaly. Stěžovatelka mohla prokázat, že novým úvěrem získala finanční prostředky k úhradě dřívějších závazků, žádné takové důkazy ovšem nepředložila. Obstojí proto závěr daňových orgánů a krajského soudu, že úvěrem od společnosti AGRO 2000 – UIF ve své podstatě žádné finanční prostředky, které by stěžovatelka mohla využít k tvrzenému refinancování původních závazků či k rozvoji svého podnikání, nezískala. Nákladové úroky uplatněné stěžovatelkou z úvěrového financování proto nesplňují podmínky § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Nejvyšší správní soud souhlasí se žalovaným, že posuzovanou věc je třeba hodnotit v kontextu všech komplexních skutkových zjištění daňových orgánů svědčících o zneužití práva, která byla aprobována již ve zrušujícím rozsudku, jakkoli ve vztahu k úvěrovému financování nebyly vůbec splněny podmínky § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů pro daňovou uznatelnost sporných úroků.

pokračování

[35] Stěžovatelka dále namítá, že úroky z původních zdrojů financování byly daňově uznatelnými náklady, takže úrok z úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF není žádnou daňovou výhodou, na kterou by dříve nedosáhla. Tato skutečnost ovšem není významná, protože původní stěžovatelčino úvěrové financování nebylo předmětem nyní posuzované věci, v níž daňové orgány rozhodovaly o nákladových úrocích z úvěrového financování od společnosti AGRO 2000 – UIF. Nejvyšší správní soud obdobně v rozsudku ze dne 31. 5. 2022, č. j. 4 Afs 376/2021 - 60 (bod 38), konstatoval, že původní financování představovalo jiný způsob financování podnikatelské činnosti, a nenastaly u něj tudíž specifické okolnosti, na jejichž základě bylo třeba konstatovat, že se (nově) jedná o zneužití práva. Ve shodě s rozsudkem ze dne 12. 12. 2024, č. j. 2 Afs 313/2023 - 64 (body 41 a 42), Nejvyšší správní soud konstatuje, že daňové orgány nemohly přihlédnout k dřívějším půjčkám (a úrokům z nich), neboť v přezkoumávaných zdaňovacích obdobích tyto půjčky nebyly jakkoli daňově relevantní. Stěžovatelka vlastními podnikatelskými kroky vstoupila do rizika, že úroky z nového úvěrového financování jí nebudou uznány jako daňově uznatelné. Její postup vedl v nemožnost uplatnit úroky z původního úvěru jako daňově uznatelné náklady, neboť tento úrok v hodnocených zdaňovacích období nehradila a ani hradit nemohla, pakliže tento její závazek již zanikl. Uvedený důsledek plynul z podnikatelského rozhodnutí stěžovatelky, která zároveň nese jeho daňové důsledky.

[36] V další kasační námitce stěžovatelka namítá, že krajský soud nesprávně vyhodnotil rozsah jejího důkazního břemene a její procesní součinnost v daňovém řízení, jestliže jí přičetl k tíži, že nepředložila požadované podklady (účetnictví za rok 2012).

[37] Nejvyšší správní soud již ve zrušujícím rozsudku řešil obdobnou stěžovatelčinu námitku spočívající v tvrzení, že správce daně po stěžovatelce nepožadoval předložit účetnictví za rok 2012. Dříve vyslovené závěry jsou přiměřeně přenositelné také ve vztahu k uznatelnosti úroků z úvěrového financování a Nejvyšší správní soud neshledal důvod se od nich jakkoli odchýlit.

[38] Z obsahu daňového spisu Nejvyšší správní soud již v související věci sp. zn. 8 Afs 79/2023 (skončené zrušujícím rozsudkem), která předcházela této věci, zjistil, že ve výzvě k prokázání skutečností ze dne 7. 11. 2017, č. j. 1679221/17, správce daně vyzval stěžovatelku, aby prokázala, k jakému účelu byly použity veškeré finanční prostředky připsané na účty v souvislosti s emisí dluhopisů, a aby prokázala, zda skutečně došlo k přijetí finančních zdrojů ve výši 190 mil. Kč od společnosti IPB Invest v roce 2015 a k jakému účelu byly použity. Ve výzvě k prokázání skutečností ze dne 20. 7. 2018, č. j. 1350307/18, pak správce daně výslovně požadoval, aby stěžovatelka prokázala, že náklady ve formě úroků z úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF na základě smlouvy ze dne 4. 6. 2012 byly vynaloženy za účelem dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Stěžovatelku konkrétně vyzval, aby prokázala, že na základě smlouvy o úvěru ze dne 4. 6. 2012 skutečně měla k dispozici peněžní prostředky v souhrnné výši 360 mil. Kč, a prokázala a doložila, za jakým účelem uhradila částku ve výši 160 mil. Kč Ing. B. a částku 199 054 tis. Kč společnosti IPB Invest.

[39] Nejvyšší správní soud již ve zrušujícím rozsudku uznal, že v těchto výzvách správce daně konkrétně nepožadoval předložení stěžovatelčina účetnictví. Obdobně jako v případě

korunových dluhopisů ovšem platí, že výzvy k prokázání skutečností byly dostatečně konkrétní a správce daně v nich nepožadoval objektivně nesplnitelné. Ve vztahu k daňové uznatelnosti úroků z úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF především ve druhé výzvě jasně specifikoval, jaké skutečnosti má stěžovatelka prokázat. Bylo pouze na ní, aby předložila věrohodné důkazní prostředky odpovídající jejím tvrzením ohledně úvěrového financování a stavu svých závazků. Nebylo povinností správce daně stěžovatelce radit či vyjmenovávat, které důkazy má za účelem prokázání vlastních daňových tvrzení předložit. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 20. 12. 2018, č. j. 6 Afs 424/2017 - 37 (bod 24), konstatoval, že je odpovědností daňového subjektu, aby prokázal všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v daňovém tvrzení a dalších podáních. Správce daně nemá povinnost vyzvat daňový subjekt k předložení konkrétního důkazu.

[40] Stěžovatelka tedy byla konkrétně a jasně seznámena s tím, jaké pochybnosti správci daně vyvstaly, a bylo na ní, aby tyto pochybnosti vyvrátila. Je odpovědností daňového subjektu, aby prokázal všechny skutečnosti, které je povinen uvádět v daňovém tvrzení a dalších podáních, přičemž volba důkazů, kterými tento skutek prokáže, je výlučně na daňovém subjektu. Bylo nabíledni, že pochybnosti správce daně mohla stěžovatelka vyvrátit předložením konkrétních výstupů z účetnictví z roku 2012, které by se vázaly k pochybnostem správce daně. Krajský soud také důvodně odkázal na písemnost ze dne 30. 4. 2018, evidovanou pod č. j. 968174/18, na č. l. 46 správního spisu, v níž stěžovatelka odmítla předložit účetnictví za rok 2012 s tvrzením, že nemá relevanci, resp. je nadbytečné pro dané řízení. Pochybnosti správce daně ohledně fiktivnosti peněžních toků spjatých s úvěrem od společnosti AGRO 2000 – UIF a stavu stěžovatelčiných závazků ke dni 14. 6. 2012 tedy stěžovatelka relevantními důkazy nezpochybnila, ač tak učinit mohla.

[41] Z výše uvedeného vyplývá, že správce daně nepochybil, nevymezil-li, jakou část účetnictví za rok 2012 požaduje jako klíčový důkazní prostředek k prokázání daňové uznatelnosti úroků z úvěru. Bylo na stěžovatelce, jaké důkazy správci daně k odstranění důvodných pochybností předloží, své důkazní břemeno ovšem neunesla. Stěžovatelka účetnictví za rok 2012 (či jeho výňatky) nepředložila po celou dobu daňového řízení, ač tak učinit mohla, pochybnosti správce daně ohledně daňové uznatelnosti úroků z úvěrového financování jí byli dostatečně známy. Svá tvrzení pak neprokázala ani jinými důkazními prostředky, takže výzvám k prokázání skutečností nevyhověla.

[42] Stěžovatelka v poslední kasační námitce sporuje, že krajský soud nepřihlédl ke skutečnosti, že žalovaný za zdaňovací období roku 2017 uznal úroky, které se vztahují k úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF, jako daňově uznatelné dle § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů.

[43] Krajský soud k této žalobní námitce uvedl, že stěžovatelka v soudním řízení včas nenamítla porušení zásady legitimního očekávání žalovaným. Tato argumentace představuje samostatný žalobní bod, který soudu nesdělila ve lhůtě pro podání žaloby dle § 72 odst. 1 a 4 s. ř. s. Tuto námitku proto krajský soud shledal nepřipustnou a současně poukázal na § 75 odst. 1 s. ř. s.

pokračování

[44] Podle § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. žalobce *rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby.*

[45] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. *při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.*

[46] Z citovaného § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. vyplývá, že po lhůtě pro podání žaloby nelze žalobu rozšířit o další žalobní body. Smyslem takto vymezené koncentrační zásady je postavit v zákonné lhůtě najisto rozsah důvodů (obsažených v žalobních bodech), dle kterých bude soud přezkoumávat rozhodnutí správního orgánu. Současně se jedná o projev zásady kontradiktornosti řízení a rovnosti účastníků (§ 36 odst. 1 s. ř. s.). Koncentrace řízení spolu se zásadou dispoziční přispívají k rychlému a efektivnímu rozhodování správních soudů, a tím k účinné ochraně veřejných subjektivních práv žalobců.

[47] Nejvyšší správní soud již dříve uznal (viz za všechny rozsudek ze dne 28. 12. 2020, č. j. 3 Afs 67/2018 - 32), že koncentrační zásadu je třeba v určitých situacích korigovat, aby došlo ke zjemnění tvrdosti zákonné úpravy. Jedná se však pouze o případy, kdy účastník řízení nikoli vlastní nedbalostí či nedůsledností objektivně nebyl schopen upozornit na některé vady správního řízení v rámci lhůty pro podání žaloby.

[48] Nejvyšší správní soud nepřehlíží, že stěžovatelce v uplatnění sporované námitky ve lhůtě pro podání žaloby objektivně bránila skutečnost, že žalovaný teprve v rozhodnutí ze dne 18. 9. 2023 uznal úroky, které se vztahují ke spornému úvěru od společnosti AGRO 2000 – UIF, jako daňově uznatelné dle § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů (za zdaňovací období roku 2017). Pro hodnocení této žalobní námitky je ovšem klíčové, že stěžovatelkou uváděná skutečnost, tj. odlišné posouzení uznatelnosti úroků ze sporného úvěru, nastala až po vydání žalobu napadeného rozhodnutí. K takové novotě, jak správně upozornil již krajský soud, nelze při rozhodování přihlížet podle § 75 odst. 1 s. ř. s.

[49] Uvedený výklad není v rozporu se zásadou legitimního očekávání, která chrání před nedůvodnou odchylkou od správní praxe, která existovala v době rozhodování o dané věci. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 Afs 50/2009 - 233, uvedl, že z hlediska dodržení zásady legitimního očekávání je stěžejní okamžik rozhodování správního orgánu. V tento okamžik správní orgán musí rozhodovat v souladu s již vydanými rozhodnutími, která se týkala skutkově shodných či obdobných případů. Stejně tak je chráněna dobrá víra účastníka řízení k okamžiku rozhodování správního orgánu. Později zaujatý opačný názor zpětně nezpůsobuje nezákonnost dřívějšího rozhodnutí. V obdobném duchu rozšířený senát v usnesení ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006 - 132, konstatoval, že správní praxi lze měnit jen do budoucna. Legitimní očekávání účastníka řízení, že jeho věc bude posuzována podle ustálené správní praxe v souladu s principem právní jistoty, se tak může vztahovat jen k těm rozhodnutím správních orgánů, která již byla dříve vydána (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2020, č. j. 3 Afs 127/2019 - 50). Pro nyní posuzovanou věc je nadto klíčové, že prokázaný skutkový stav v jednotlivých řízeních nebyl (z důvodů na straně daňového subjektu) shodný. V daňovém řízení, které se týkalo zdaňovacího období roku 2017, stěžovatelka v odvolacím řízení proti dodatečnému platebnímu výměru nově, z vlastní iniciativy doložila účetnictví z roku 2012. Takto nově zjištěný skutkový stav mohl nalézt odraz v jeho odlišném

právním hodnocení. Pro přezkum nyní projednávané věci byl však podle § 75 odst. 1 s. ř. s. rozhodný skutkový stav ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Krajský soud tedy nepochybil, nepřihlédl-li ke stěžovatelčině argumentaci rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 9. 2023, jakkoli se jednalo o skutečnost, kterou nemohla dříve objektivně uplatnit.

IV. Závěr a náklady řízení

[50] Nejvyšší správní soud neshledal kasační námitky důvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[51] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobkyně (stěžovatelka) nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. srpna 2026

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu